

[Duborg.]

noget af det, som de øvrige Erhvervsgrupper har faaet, for der kan, som det fremgaar af Tallene, ikke paavises nogen Prisstigning udover den, der er en Følge af de til Grundforbedring anvendte Kapitaler. Naar det er gaaet saaledes, har det dels sin Grund i den almindelige Lov for alt Landbrug, en Lov, der i øvrigt vistnok gælder for mange andre Erhverv, at store Værdiforøgelser i Erhvervet konstateres ikke i en tilsvarende Prisstigning ved Realisation. Naar man indfører værdiforøgende Foranstaltninger, er det, fordi man driftsmæssigt ser en Fordel derved, idet Virksomhedens Forrentnings- evne da stiger. Naar man indenfor Landbruget bygger en Ejendom om for at gøre den mere hensigtsmæssig at arbejde med, saa ved man jo, at dens Værdi ikke stiger med det Beløb, man har anvendt, og paa samme Maade gaar det sikkert ogsaa i Byerne, man gør det, fordi man hellere vil arbejde under gode Vilkaar end under ringere. Man regner ogsaa med, at de Grundforbedringer og andre Forandringer, der foretages, skal kunne baade forrente og afdrage de Udgifter, man har haft dertil. Det forekommer mig, at denne Opfattelse, der sikkert er i nøje Overensstemmelse med Praksis, netop maa tale imod at fratage Landbruget dets Ejendomsret, for dets Udøvere bliver selvfølgelig mindre interesserede i at ofre Kapital paa at forbedre Virksomheden, naar de ved, at en Realisation ikke kan give dem fuld Dækning derfor.

En væsentlig Aarsag til, at der overhovedet kan paavises nogen Stigning i Jordværdien, er selvfølgelig Stigningen i Ejendomsbeskatningen. Nu er Ejendomsbeskatningen, som vi alle ved, væsentligst en Grundskyld, og naar Retsstatspartiet taler om den forfærdelige Form for Beskatning, vi har, og den højtærede Landbrugsminister siger, at denne Beskatning vender den tunge Ende nedad — eller maaske var det den ærede Ordfører for Retsstatspartiet, der brugte det Udtryk, men den højtærede Landbrugsministers Udtalelser gik jo ud paa det samme — vil jeg først dertil bemærke, at den højtærede Minister maa jo vide fra sin egen Landkommune, hvad vi alle ved, at for Landbruget som saadant er det fuldkommen uden Interesse, om vi har en ren Grundskyldsbeskatning, eller vi har den nuværende Blanding af Grundskyld og Bygningsskyld; Forholdet er jo det, at ca. $\frac{3}{4}$ af Ejendomsbeskatningens Provenu indgaar gennem Grundskyld og den ene Fjerdedel gennem Bygningsskyld; i Kommuner med mere bymæssig Bebyggelse

bliver Forholdet $\frac{2}{3}$ og $\frac{1}{3}$. Men det er altsaa nu væsentligst en Grundskyld, og hvis man regner det hele om til ren Grundskyld, hvad der er det letteste for Sammenligningens Skyld, og vil udfinde Gennemsnitsprocenten for de danske Landkommuner, vil man se, at den nuværende Ejendomsbeskatning svarer til lidt over 2 pCt. af Grundværdien, men hvis vi blot gaar tilbage til 1913, vil man se, at med de nuværende Tal for Grundskylden svarede den samlede Beskatning den Gang til ca. 0,7 pCt. af den nuværende Grundskyld. Det fremgaar altsaa heraf, at Skatterne alene i dette Tidsrum er blevet tredoblet, og gaar vi længere tilbage, saa langt, som vi overhovedet har Statistik over Ejendomsbeskatning, vil man finde, at Skatterne er steget til det fem—seksdobbelte.

Det er givet, at den stærke Stigning af Skatterne har været en af Aarsagerne til, at Ejendommene er steget mindre i Værdi, end de ellers vilde være steget. Man kan sikkert ogsaa sige, uden at sige for meget, at Stigningen i Skatterne har været betydeligt større end Jordværdistigningen. Adskillige Steder er der jo opstaaet samfundsskabte Værdier, dog ikke i de rene Landkommuner, det er mere i Kommuner med bymæssig Bebyggelse; naar Landbrugsjord gaar over til at blive anvendt til Bebyggelse, indtræder der en pludselig og stærk Værdistigning. Derimod kan der ikke paavises nogen Værdistigning indenfor de rene Landbrugsbedrifter.

Hvis man nu spørger, hvad der er den væsentligste Forskel, rent pengeligt set, mellem Statsfæste og Selveje, mener jeg, man i al Korthed kan sige, at rent pengemæssigt set er den mest betegnende Forskel den, at nu foregaar Landbrugets Kapitalforsyning gennem Landbrugets egne Institutioner. Som vi ved, er hele Landbrugets Kapitalforsyning praktisk talt ordnet gennem Kreditforeninger og Sparekasser, og vi ved jo ogsaa, at disse Institutioner i Virkeligheden fuldt og helt styres af Laantagerne selv, eller for Sparekassernes Vedkommende af Indskyderne i Sparekasserne, hvad Ordning man nu har, men det bliver væsentlig de samme Mennesker. Landmændene har med den nuværende Form for Landbrugets Kapitalisering et udpræget Selvstyre, et fuldstændig frit Selvstyre, og man maa jo sige, at med hele den mægtige Udvikling, der har fundet Sted i Landbrugets Kapitalisering, har dette været en Nødvendighed, alle Landbrugets Fremskridt havde umuligt kunnet gennemføres, hvis der ikke samtidig var blevet gennemført en saa god Form for